

POKUS

- Měření přenosového času krátkého pulzu světla přes známou vzdálenost za použití osciloskopu k porovnání s referenčním signálem
- Určování rychlosti světla ve vzduchu jako podíl uražené vzdálenosti a přenosného času

ÚKOL

Určete rychlost světla z přenosového času krátkých světelných pulzů.

SHRNUTÍ

Fakt, že světlo se šíří omezenou rychlostí může být znázorněn jednoduchým měřením času přenosu. To je dosaženo za použití velmi krátkých světelných pulzů o jen pár nanosekundových délkách a určováním jejich času vyslání a vrácení zpět na vzdálenost pár metrů, což je měřeno osciloskopem. Z přenosového času a vzdálenosti od vysílače k trojhrannému reflektoru může být vypočítána rychlost světla.

POŽADOVANÉ PŘÍSLUŠENSTVÍ

1	Měřič rychlosti světla (230 V, 50 / 60 Hz)	5401.U8476460230
1	Analogový osciloskop, 2 × 150 MHz	5401.U11177
1	Optická lavice U, 600 mm	5401.U17151
2	Optické jezdce U, 75 mm	5401.U17160
1	Trojnohý stojan, 185 mm	5401.U13271
1	Nerezová tyč 1 500 mm	5401.U15005
1	Multisvorka	5401.U13255
1	Kapesní pásový metr, 2 m	5401.U10073

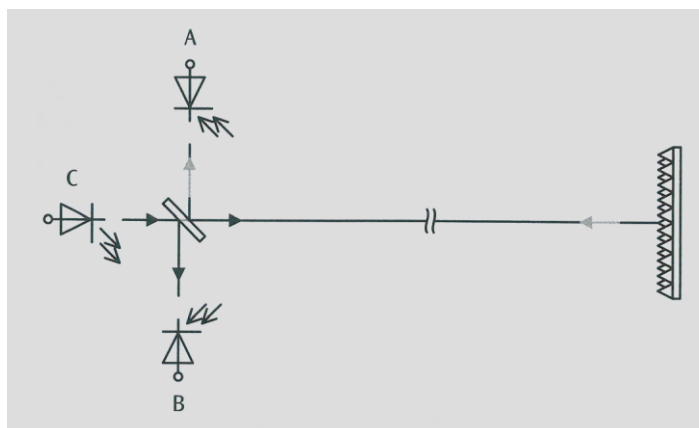
ZÁKLADNÍ PRINCIPY

Fakt, že světlo se šíří omezenou rychlostí může být znázorněn jednoduchým měřením času přenosu za použití moderních měřících technik. To je dosaženo za použití velmi krátkých světelných pulzů o jen pár nanosekundových délkách a určováním jejich času vyslání a vrácení zpět na vzdálenost pár metrů, což je měřeno osciloskopem.

V pokusu krátké světelné pulzy z pulzní LED procházejí přes dělič paprsků do dvou fotoelektrických buněk, jejichž zesílené signály jsou zaznamenávány osciloskopem jako pulzy napětí. Fotobuňka A přijímá světelné pulzy odražené zpět trojhranným reflektorem ve velké vzdálenosti, zatímco fotobuňka B zaznamenává lokálně vytvořený světelný pulz jako referenční pulz, který není opožděn přenosem. Zápis osciloskopu se spustí pulzem napětí z výstupu C, který předchází referenční pulsu o 60 ns.

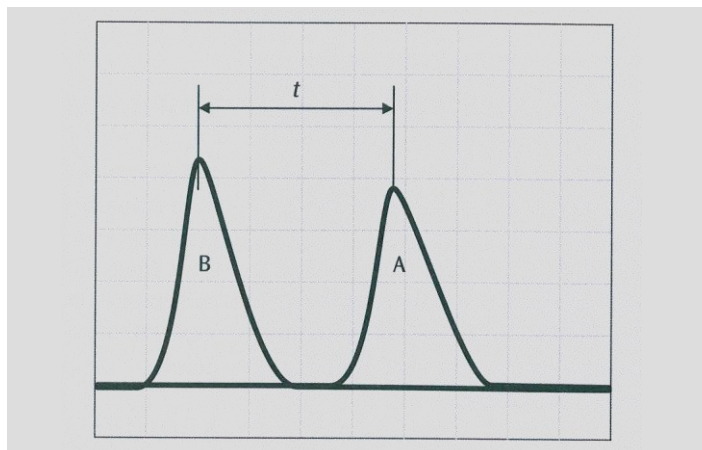
Za použití dvoukanalového osciloskopu lze měřit přenosový čas jako rozdíl t mezi dvěma pulzy. Z tohoto a ze vzdálenosti s od vysílače k trojhrannému reflektoru můžeme spočítat rychlost světla jako:

$$(1) c = \frac{2 \cdot s}{t}$$

Obrázek 1: Princip měření.

Experiment může být prováděn zajímavěji měněním vzdálenosti k reflektoru a pozorováním výsledných změn rozdělování pulzů na osciloskopu. Toto lze provést jednoduše, protože pozorné a přesné nastavení přemístěním trojhranného reflektoru není vyžadováno, postačí přibližné nastavení.

Obrázek 2: Měření přenosového času osciloskopem.

HELAGO-CZ, s.r.o.

Kladská 1082

500 03 Hradec Králové

Tel.: 495 220 229

Fax: 495 220 154

E-mail: info@helago-cz.cz

<http://www.helago-cz.cz>

